

Извјештај о вањском вредновању за:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ПРВОГ ЦИКЛУСА ПОЉОПРИВРЕДА 240 ECTS СА УСМЈЕРЕЊИМА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Број: 1/01-04-1-135-13/23

Датум: 23.08.2023. године.

Датуми посјете: 01.07.2023.год

Локација: Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву

Комисија рецензената:

Проф. др Биљана Рогић, представник академске заједнице, предсједник,

Проф. др Марко Костић, представник академске заједнице, члан,

Др Мирјана Драгољић, представник привреде и праксе, члан и

Стојанка Берић, представник студената, члан.

Координатор:

Александра Милановић, мастер машинства

Критеријуми вањског вредновања у сврху почетне акредитације: Стандарди за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма (АВОРС, 2021), Правилник о почетној акредитацији високошколских установа и студијских програма Републике Српске (АВОРС, 2021), Упутство за припрему документације за почетну акредитацију високошколске установе и студијских програма (АВОРС, 2021).

САДРЖАЈ

Апликација.....	3
1.1 Информација о процесу почетне акредитације	3
2.0 Вањско вредновање.....	5
2.1 Претходне активности.....	5
2.2 Посјета високошколској установи.....	5
СТАНДАРД 1. ЦИЉЕВИ И ОСНОВНИ ЗАДАЦИ ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ	12
СТАНДАРД 2. УНУТРАШЊИ МЕХАНИЗМИ ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА	15
СТАНДАРД 3. ОРГАНИЗАЦИЈА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ	17
СТАНДАРД 4. СТУДИЈЕ	18
СТАНДАРД 5. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ И УМЈЕТНИЧКИ РАД.....	23
СТАНДАРД 6. АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ	26
СТАНДАРД 7. НЕАКАДЕМСКО ОСОБЉЕ	31
СТАНДАРД 8. СТУДЕНТИ	32
СТАНДАРД 9. ПРОСТОР И ОПРЕМА	34
СТАНДАРД 10. БИБЛИОТЕКА, УЏБЕНИЦИ И ИНФОРМАЦИОНА ПОДРШКА	37
СТАНДАРД 11. ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ РАДА	40
3. Закључно стручно мишљење	

Апликација

1.1 Информација о процесу почетне акредитације

Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву предао је Министарству за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске (у даљем тексту: Министарство) захтјев за издавање дозволе за рад за извођење студијског програма првог циклуса Пољопривреда 240 са усмјерењима Општи, Урбана пољопривреда и Дигитална пољопривреда (у даљем тексту: Пољопривреда 240 са усмјерењима). Након прегледа достављене документације и констатације да је захтјев потпун, Министарство је затражило мишљење Савјета за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Савјет). Након прибављеног позитивног мишљења Савјета, акт број 19.040/020-3707-59/20 од 26.04.2023. године, Министарство је доставило Агенцији за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) уредан захтјев за вањско вредновање у сврху почетне акредитације студијског програма првог циклуса Пољопривреда 240 са усмјерењима, који је у Агенцији протоколисан 15.05.2023. године под бројем 1/01-04-1-135/23. Директор Агенције је именovala Александру Милановић за координатора поступка вањског вредновања у сврху почетне акредитације Рјешењем број 1/01-04-1-135-1/23 од 05.06.2023. године. Комисија рецензената за вањско вредновање студијског програма је именована са Листе рецензената Агенције Рјешењем о именовању Комисије рецензената број 1/01-04-1-135-2/23 од 06.06.2023. године. Агенција је са Универзитетом у Источном Сарајеву 12.06.2023. године закључила Уговор за услуге вањског вредновања у сврху почетне акредитације студијског програма првог циклуса Пољопривреда 240 са усмјерењима, протоколисан под бројем 1/01-04-1-135-3/23. Након закључивања уговора и потписивања изјава о непостојању сукоба интереса са рецензентима су појединачно закључени уговори и достављени подаци за логовање у информациони систем Агенције гдје је постављена документација којом се доказује испуњеност стандарда за почетну акредитацију и контролна листа у коју чланови Комисије рецензената уносе своје прелиминарне налазе и запажања и на тај начин се припремају за посјету Пољопривредном факултету. Координатор процеса почетне акредитације је путем службене кореспонденције упознао чланове Комисије рецензената о свим аспектима вањског вредновања студијског програма првог циклуса Пољопривреда 240 са усмјерењима, техничким детаљима посјете, временском оквиру за све фазе вањског вредновања као и препорученим методама рада за ефикасно и правовремено извршавање обавеза. Такође, усаглашен је и оквирни датум за посјету високошколској установи те договорен начин на који чланови Комисије рецензената врше припрему свих корака током предстојеће сарадње.

Комисија рецензена је у периоду од 16.06. до 30.06.2023. године анализирала достављену документацију и провјерила валидност доказа о испуњености захтјева Стандарда за почетну акредитацију, извршила припрему за посјету, те непосредним увидом у доказе у току посјете Пољопривредном факултету Универзитета у Источном Сарајеву увјерила се у валидност доказа и формирала прелиминарни извјештај. Непосредно прије посјете високошколској установи у Бијељини, 01.07.2023. године, одржан је припремни састанак Комисије рецензена на којем је усаглашен начин рада и прецизирана подјела активности приликом посјете. Комисија је током посјете разговарала са деканом, продеканом за наставу и продеканом за научноистраживачки рад Пољопривредног факултета, секретаром факултета, руководиоцем студијског програма првог циклуса Пољопривреда 240 са усмјерењима, те академским и неакадемским особљем везаним за све аспекте реализације студијског програма. Услиједио је обилазак просторија и ресурса Факултета који ће се користити за извођење студијског програма приликом којег су посјећене учионице, амфитеатри, кабинети, лабораторије, рачунски центар и библиотека са читаоницом. Након паузе и радног ручка на ком су усклађени ставови, Комисија рецензена је презентovala прелиминарни извјештај вањског вредновања у сврху почетне акредитације представницима Пољопривреданог факултета, без саопштавања исхода. Договорено је да ће чланови комисије након посјете послати коначни захтјев за корекцију документације, што је урађено. Високошколска установа је комплетирала документацију у року од десет радних дана, како је договорено приликом посјете. Након исправки техничких грешака и превида и коначног комплетирање документације комисија је приступила раду на извјештају.

2.0 Вањско вредновање

2.1 Претходне активности

Комисија рецензената је у току припреме за посјету Пољопривреданом факултету Универзитета у Источном Сарајеву анализирала достављену документацију, унијела запажања, примједбе и коментаре у систем Агенције, те припремила листу питања које ће поставити приликом посјете. Поступајући у складу са уговореним обимом посла, Комисија рецензената је извршила комплетну припрему за посјету Факултету (забиљежено у појединачним налозима рецензената у систему Агенције, предмет Студијски програм првог циклуса Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима на Пољопривреданом факултету Универзитета у Источном Сарајеву) у сврху вањског вредновања у процесу почетне акредитације на договорени датум, 01.07.2023. године. Непосредно уочи посјете Пољопривреданом факултету одржан је радни састанак Комисије рецензената на којем су договорене методологије провјере појединачно за сваког рецензента, као и други детаљи посјете. Формални аспекти посјете су усаглашени са Пољопривредним факултетом и наведени у документу План рада комисије и програм посјете високошколској установи.

Такође, у систему Агенције сачињен је извјештај о рецензији студијског програма и исти је интегрисан у коначни извјештај о вањском вредновању у сврху почетне акредитације предметног студијског програма.

2.2 Посјета високошколској установи

Приликом посјете у уводном разговору и посебним разговорима, Комисија рецензената је разговарала са деканом, продеканом за наставу и продеканом за научноистраживачки рад Пољопривреданог факултета, руководиоцем студијског програма првог циклуса Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима, те академским и неакадемским особљем које ће бити ангажовано на извођењу студијског програма. Детаљи о учесницима свих разговора су дио документације предмета вањског вредновања и доступни су у Агенцији.

Са руководством факултета је разговарано о свим аспектима организације, управљања и обезбјеђивања неопходних ресурса и финансија за извођење студијског програма који би био у складу са савременим токовима из области пољопривреде. Чланови Комисије рецензената изнијели су конструктивне приједлоге наставном особљу студијског програма у вези учешћа у научноистраживачким пројектима, редовном осавремењавању литературе и усмјерења у оквиру студијског програма.

Услиједио је обилазак просторија и ресурса Факултета где је приказано све што је у документацији наведено у смислу подршке наставном и научном дијелу извођења наставе на студијском програму: учионице,

конференцијске сале, кабинети, лабораторије, простор за смјештај гостујућих професора који се налазе у склопу зграде факултета. Комисија је путем видео презентације упозната и са капацитетима лабораторија и простора у Источном Сарајеву, у којима би се изводио планирани студијски програм.

Комисија рецензена је 23.08.2023. године сачинила Коначни извјештај 1/01-04-1-135-13/23 у којем је дато мишљење Комисије рецензена да се студијском програму првог циклуса Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима: Општи, Урбана пољопривреда и Дигитална пољопривреда на Пољопривреданом факултету Универзитета у Источном Сарајеву изда дозвола за рад.

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-маил адреса институције	Универзитет у Источном Сарајеву Вука Караџића бр.30, Источно Ново Сарајево univerzitet@ues.rs.ba
Интернет адреса	www.ues.rs.ba
Број и датум акта о оснивању	Одлука о организацији универзитета у РС бр: 02-1512/93 од 2 29.12.1993
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ПИБ 400592530000
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01029606
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Република Српска (односно Народна скупштина Републике Српске у име Републике Српске – Вука Караџића бр. 2 Бања Лука)
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	01-С-242-LXVI/19 05.06.2019
Организационе јединице које се посјеђују и одговорна лица	Пољопривредани факултет Универзитета у источном Сарајеву, одјељење у Бијељини и у Источном Сарајеву Проф. др Весна Милић
Контакт особа:	Јелена Гиговић Координатор за осигурање квалитета

Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
ПОЉОПРИВРЕДА - 240 ECTS СА УСМЈЕРЕЊИМА ОПШТЕ, УРБАНА ПОЉОПРИВРЕДА И ДИГИТАЛНА ПОЉОПРИВРЕДА	I	1. ДИПЛОМИРАНИ ИНЖЕЊЕР ПОЉОПРИВРЕДЕ –240 ECTS – ОПШТИ 2. ДИПЛОМИРАНИ ИНЖЕЊЕР ПОЉОПРИВРЕДЕ – 240 ECTS - УРБАНА ПОЉОПРИВРЕДА 3. ДИПЛОМИРАНИ ИНЖЕЊЕР ПОЉОПРИВРЕДЕ – 240 ECTS – ДИГИТАЛНА ПОЉОПРИВРЕДА

ВИСОКОШКОЛСКА УСТАНОВА

Универзитет и висока школа приступају почетној акредитацији истовремено као установа и студијски програми, које намјерава да изводи. Укупни ресурси се рачунају на нивоу установе.

Информације о високошколској установи

Опис најважнијих карактеристика, преглед, у коме су описане предности у односу на постојеће високошколске установе, фундаменталне вриједности и правац у коме планира да се развија високошколска установа, недавне промјене, примијењена иновативна рјешења или све остало што је битно, а није експлицитно захтијевано стандардима:

Универзитет у Источном Сарајеву, под именом Универзитет у Сарајеву Републике Српске, основан је 14. септембра 1992. године одлуком Народне скупштине Републике Српске. Наставни процес на Универзитету у Источном Сарајеву започео је у октобру академске 1993/94. године на првих пет факултета. Универзитету у Сарајеву Републике Српске је 1992. године назив измијењен у Универзитет у Српском Сарајеву који носи све до 2006. године. У складу са Болоњским процесом, чија је примјена почела 2006. године, Универзитет је преименован у Универзитет у Источном Сарајеву и од академске 2007/08. године представља интегрисани универзитет са статусом правног лица и у свом саставу има 17 чланица – 15 факултета и 2 академије који су смјештени у 10 градова. Универзитет у Источном Сарајеву баштини традицију једне од првих високошколских институција у БиХ – Богословије у Сарајеву која је основана 1882. године и у којој су се, осим богословских, изучавали и световни предмети. Као прва српска висока школа у БиХ, Богословија у Сарајеву представља матицу Универзитета у Источном Сарајеву. Академске 1993/94. године настава се почиње изводити на Економском факултету и Филозофском факултету у Палама, Медицинском и Стоматолошком факултету у Фочи, Технолошком факултету у Зворнику, Учитељском факултету у Бијељини (данас Педагошком факултету). Са радом у академској 1994/95. години почињу и Електротехнички и Пољопривредни факултет у Лукавици (данас општина Источно Ново Сарајево), Машински факултет у Вогошћи (касније премјештен у општину Источно Ново Сарајево), Правни факултет у Илици (касније премјештен у Пале), Музичка академија у Илици (касније премјештена у општину Источно Ново Сарајево), а у Фочи рад започиње и Духовна академија „Светог Василија Острошког“. Извођење наставе започели су током академске 1995/96. године Академија ликовних умјетности и Факултет за производњу и менаџмент у Требињу, као и Факултет физичке културе (данас Факултет физичког васпитања и спорта) у Палама. Економски факултет у Брчком почео је извођење наставе током академске 1997/98. године. Са радом су током академске 2005/2006. године почели и Пољопривредни факултет у Добоју, као и Факултет спољне трговине у Бијељини (данас Факултет пословне економије). Од 2008. године Стоматолошки факултет трансформисан је у студијски програм Медицинског факултета у Фочи. Функцију ректора Универзитета обављали су: проф. др Војислав Максимовић (1993 – 2000), проф. др Бориша Старовић (2000 – 2005), проф. др Митар Новаковић (2005 – 2014), проф. др Радослав Грујић (2014 – 2017), проф. др Стево Пашалић (2017 – 2019) и проф. др Милан Кулић (2019 – и даље). Универзитет у Источном Сарајеву је својим општим актима, а у складу са Законом о високом образовању Републике Српске, установио органе управљања и руковођења, стручне органе и детаљно је регулисао њихову надлежност и одговорност у организацији и управљању Универзитетом. Универзитет у Источном Сарајеву је организован на начин да integriше 17 чланица (факултете, умјетничке академије) при чему чланице немају статус правног лица. Орган управљања Универзитетом је Управни одбор, највише академско тијело је Сенат, а орган руковођења

Универзитетом, ректор. У складу са Статутом Универзитета има проректоре чији се број и структура утврђује Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста. На Универзитету у Источном Сарајеву настава се организује у три циклуса студија, у складу са Законом о високом образовању. Студије се завршавају стицањем одређених квалификација, заснованих на исходима учења и стеченим ECTS кредитима/ бодовима, а у складу са основама квалификационог оквира за високо образовање у БиХ и у европском подручју и другим међународно признатим степенима високог образовања. Студији на универзитету одвијају се на лиценцираним студијским програмима, креираним према европским смјерницама и стандардима у високом образовању и у складу са Правилником о студирању на првом циклусу, Правилником о студирању на другом циклусу студија и Правилником о студирању на докторским студијама и стицању звања доктора наука. Универзитет тренутно изводи 56 студијских програма I циклуса, 3 интегрисана студијска програма (од којих се један изводи на енглеском језику), 53 студијска програма II циклуса и 12 студијских програма III циклуса. Универзитет је, у складу са Законом и високом образовању и Законом о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске, покренуо процес акредитације студијских програма. Заједно са институционалном реакредитацијом Универзитета, 2019. године акредитовано је 12 студијских програма, а у тренутку писања извјештаја у завршној фази је процес кластерске акредитације 12 студијских програма из области техничких наука. Универзитет је прва јавна акредитована високошколска установа у Босни и Херцеговини и до сада је успјешно прошао два процеса екстерне евалуације од стране надлежне Агенције. Универзитет кроз рад Центра за цјеложивотно учење организује програме цјеложивотног учења, користећи прије свега иновативне методе и инструменте за подучавање и учење (примјена нових технологија, похађање дописних школа, итд.), користећи простор и опрему Универзитета, који су на располагању у вријеме дневног и седмичног програма наставе. Универзитет, односно Канцеларија за међународну сарадњу, активно подстиче мобилност наставника и студената, објављујући корисне информације на веб страници Универзитета, помажући у вези са припремом апликације и сл. Мобилност студената и наставног особља је један од приоритета у развоју Универзитета темељније дефинисан усвојеном Стратегијом интернационализације 2018-2023. Јачању и развоју међународне сарадње доприносе потписани уговори о сарадњи, тако да Универзитет у овом тренутку има 91 потписан општи споразум са високошколским установама из Белгије, Италије, Словеније, Албаније, Македоније, Румуније, Русије, Бугарске, Литваније, Јапана, Кине, Турске, Украјине, Аустрије, Шпаније, Пољске, Јужне Кореје, као и земаља региона. Развој и унапређење научно-истраживачког рада на Универзитету од изузетне је важности будући да ова високошколска установа тежи да се издвоји на мапи високообразовних институција у Босни и Херцеговини и региону, не само по образовању квалитетних кадрова, него и по стварању позитивног окружења за развој каријера младих истраживача који ће допринијети развоју друштвене заједнице, односно стварању позитивног амбијента и у привреди и у академском окружењу. Пројектом „Јачање функционалних и институционалних капацитета Универзитета у Источном Сарајеву“ чији је финансијер Влада Републике Српске у претходном периоду набављена је савремена лабораторијска, информатичка и друга опрема за велики број факултета и академија у вриједности од преко 17 милиона евра те је створена реална основа за развој научно-истраживачког рада. Такође, кроз различите конкурсе, пројекте и програме, као и из властитих средстава, врши се континуирана набавка научно-истраживачке опреме чланицама Универзитета. Универзитету је 2017. године додијељено престижно признање – Лого изврности у области унапређења услова рада истраживача (Human Resources Excellence in Research, HR logo). Универзитет је члан EURAXESS мреже, коју је основала Европска комисија и у чијем саставу се налази скоро 600 организација из 40 земаља широм Европе, и потписник Берлинске декларације о отвореном приступу знању из природно-математичких и хуманистичких наука. Универзитет од 2017. године има успостављену електронску евиденцију научно-истраживачког рада (eНИР) наставника

и сарадника. У базу академско особље уноси податке о различитим врстама научно-истраживачких активности, разврстаних према вриједности коефицијента компетентности. База је јавно доступна на српском и енглеском језику. Крајем 2022. године са радом је почео дигитални репозиторијум докторских дисертација. Јачање научно-истраживачке дјелатности на Универзитету спроводи се кроз реализацију научних, истраживачких и пројеката међународне сарадње. Тренутно је на Универзитету активно 6 ERASMUS + пројеката и 13 националних научно-истраживачких пројеката финансираних од стране ресорног Министарства. Од оснивања Универзитета реализовано је укупно 198 националних и 62 међународна пројекта. Универзитет је члан Европске универзитетске асоцијације, Дунавске ректорске конференције и Европске Универзитетске асоцијације. На Универзитету тренутно студира око 8000 студената свих циклуса студија. Од оснивања Универзитета студије је завршило око 21000 студената.

Информације о студијском програму

Предности, фундаменталне вриједности и правац у коме планира да се развија студијски програм, конкретни подаци везани за планирани развој студијског програма, који са једне стране проистиче из планова за установу у цјелини, а са друге стране показују правце и начин остваривања циљева на нивоу организационе јединице:

Пољопривредни факултет остварује своју основну мисију кроз испуњавање академских стандарда у образовању младих генерација. У том циљу Пољопривредни факултет је у више наврата вршио измјене и допуне студијских програма, и то у складу са друштвеним и привредним потребама и актуелним развојем примарне пољопривредне производње. Из тог разлога, превасходно одређен ка образовању младих у оквиру стицања општих знања и вјештина из области пољопривредне производње, са свјешћу о сталним технолошким и другим промјенама у овој области, нуди студентима нешто ново у том погледу. Овај студијски програм усмјерен је на стварање подстицајног окружења за развој каријере стручњака у области пољопривреде која је једна од најзаступљенијих привредних грана у нашој држави и у државама окружења. Управо то захтјева изучавање савремених метода пољопривредне производње, савремених токова и трендова у овој области, који ће побољшати квалитет и убрзати развој пољопривредних предузећа и газдинстава као и цјелокупну пољопривреду наше државе. Наиме, будућност пољопривреде се огледа у новим технологијама, у новом дигиталном добу. Због тога, нови студијски програм Пољопривреда намјерава, укључујући нове дигиталне технологије и нове трендове, одговорити на захтјеве тржишта и припремити студенте како би одговорили изазовима струке. Образовање стручног кадра из области Пољопривреде даће одговор на захтјеве тржишта рада у Републици Српској и окружењу. Уз Општи модул планирано је извођење наставе на још два нова модула: Урбана и Дигитална пољопривреда, што ће пружити студентима знања о иновираним начинима производње хране на новим мјестима и са новим технологијама. Завршетком студија на Пољопривредном факултету у Источном Сарајеву дипломирани инжењер пољопривреде ће задовољити потребе на тржишту рада, односно оне вјештине које тражи послодавац од њега. Завршетком овог студијског програма могућа је надоградња из било које области пољопривредних наука и јавља се могућност наставка школовања како на матичном факултету, тако и на било ком сродном факултету у ближе окружењу, али и у земљама ЕУ и шире. Утврђени правци развоја пољопривредног сектора у Републици Српској истичу заснованост на увођење стандарда квалитета, производње здравствено сигурне хране, производа са географским поријеклом и стварања брендова заснованих на традиционалној производњи и географском поријеклу производа, уз кориштење савремених токова и технологија, што овај студијски програм и нуди својим студентима. Раст броја

становника на планети захтјева већу количину хране. Данас је понуда прехранбених производа велика, међутим, наилазимо на проблеме са затрованошћу, неконтролисаним кориштењем хемијских препарата и додатака који шкоде здрављу човјека. Производња здраве, органске хране из пољопривредног сектора је неопходна за здравље људи, а подручје Републике Српске обилује многим могућностима узгоја исте, без обзира да ли се ради о градским или руралним подручјима. Велика концентрација становништва око градова и технолошка достигнућа у свим областима живота омогућили су иновативни узгој пољопривредних производа на специјалним урбаним мјестима. Такође, на овај начин се смањује даље уништавање зеленила у градовима и непосредно око градова, а становништво може обезбједити здравију храну домаћег поријекла. Велики губици пољопривредних произвођача намећу потребу дигитализације и кориштења софтверских рјешења у планирању, процјени у примјени поступака, те продаји производа. Дигитална рјешења помажу пољопривредницима да донесу добре одлуке засноване на знању и тачним подацима. Управо образовање инжењера у области пољопривреде, урбане и дигиталне пољопривреде омогућава стицање знања и унапређење овог сектора у Босни и Херцеговини и шире. За остварење својих циљева Пољопривредни факултет је трајно определијен ка унапређењу квалитета високог образовања и укључивања у јединствени Европски простор високог образовања. Упоредо са развојем студијских програма и квалитета образовања, Пољопривредни факултет развија сопствени наставни кадар и обезбјеђује савремену техничку опрему за обављање научно-истраживачког рада. Пољопривредни факултет настоји да обезбиједи услове за стручно и научно усавршавање наставника и сарадника у земљи и у иностранству, бави се организовањем научних и стручних скупова, публикује научни часопис и настоји да изврши пренос стечених знања и вјештина у привреду и друштво. Као установа у области пољопривреде, Пољопривредни факултет намјерава да заузме значајно мјесто у развоју образовања и науке у источном дијелу Републике Српске, и на ширем, регионалном простору. Визија Пољопривредног факултета садржана је у дефинисању свих аспеката развоја савременог образовања и научно-истраживачког рада који је компатибилан са сродним факултетима у земљама чланицама Европске Уније и Руске федерације. Универзитет у Источном Сарајеву је окренут спровођењу Болоњског процеса, подизању нивоа квалитета студија, учешћу у међународним научно-истраживачким пројектима, као и другим типовима пројеката из области високог образовања, склапање билатералних Општих и Посебних споразума са универзитетима из земље и свијета, мобилности студената и наставног особља, те сталном побољшању наставних планова и програма. По питању усклађености сврхе студијског програма Пољопривреда са циљевима и задацима Универзитета у Источном Сарајеву, можемо рећи да су Универзитет и Пољопривредни факултет окренути ка образовању стручног кадра у складу са стратешким документима Републике Српске, Болоњском декларацијом и потребама тржишта рада, развоју и унапређивању науке, очувању културног идентитета, стварању подстицајног окружења за развој каријера високообразованих стручњака и развој друштва и привреде у цјелини. Оно што је фундаментална вриједност за ову институције јесте пружање квалитетног образовања, а што захтјева способно и стручно- компетентно особље, те савремене наставне планове и програме. Само на тај начин могу се изградити вриједности, и знања код младих људи, садашњих и будућих студента, који су највећа вриједност овог друштва и носиоци будућег развоја државе.

СТАНДАРД 1. ЦИЉЕВИ И ОСНОВНИ ЗАДАЦИ ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

1. Циљеви и основни задаци високошколске установе	Референца
Разлози за оснивање, циљеви и задаци.	Смјерница 1.1.
Високошколска установа је приложила следећи документ: Елаборат о оправданости извођења студијског програма Пољопривреда (тачка 3). У тачки 3 се јасно образлажу разлози за оснивање, циљеви и задаци за извођење студијског програма са новим модулом.	
Стратегија високошколске установе и документи који регулишу начин њеног доношења и ревидирања (Статут, правилник, процедура).	Смјерница 1.1.
Достављени су следећи документи: Стратегија развоја за период 2021 – 2026. Година, Упутство за израду стратегије и индикаторе, Закон о високом образовању (Службени гласник Републике Српске број 67 од 10. јула 2020. године), Статут Универзитета у Источном Сарајеву. Универзитет у Источном Сарајеву има усвојену Стратегију развоја за период 2021 – 2026. година. У кровном стратешком документу дефинисани су мисија и визија Универзитета. Урађена је детаљна стратегијска анализа, на основу које је креирана стратешка платформа која почива на седам дефинисаних стратешких области у оквиру којих су детаљно разрађени стратешки циљеви кроз дефинисане активности, индикаторе и циљне вредности. Реализација, мониторинг и евалуација Стратегије развоја посебно је обрађена целина у самом документу и прописан је образац за праћење имплементације постављених стратешких циљева. Универзитет је посвећен континуираном стратешком планирању, тако је креирању нове стратегије развоја претходила анализа успјешности реализације претходне Стратегије развоја за период од 2015-2020. године. Како би се осигурала имплементација стратешких циљева на свим организационим нивоима, све чланице Универзитета израдиле су своје акционе планове развоја за период обухваћен кровним стратешким документом, а на основу стратешких области и циљева дефинисаних у Универзитетској стратегији. Начин креирања Стратегије дефинисан је Упутством за израду стратегије и индикаторе у којем је у 10 корака описано стратешко планирање почев од сектора (ресора) до Универзитетског нивоа. У складу са основним одредбама Закона о високом образовању Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број 67 од 10. јула 2020. године) циљеви и основни задаци високошколске установе детаљно су дефинисани Статутом Универзитета у Источном Сарајеву. Констатује се да је захтев за оснивање предложеног модула Студијског програма у потпуности у складу са Стратешком области 3 (Развој студијских програма) постојеће Стратегије развоја Универзитета у Источном Сарајеву за период 2021-2026.	
Дво (приједлога) Статута из којег су видљиви основни задаци високошколске установе и одлука органа који га је донио.	Смјерница 1.2.

Високошколска установа је приложила документ: **Статут Универзитета у Источном Сарајеву, Закон о високом образовању (Службени гласник Републике Српске број 67 од 10. јула 2020. године), Одлука о усвајању Статута од стране Сената Универзитета.**

Основни задаци високошколске установе доступни су у *Статуту Универзитета у Источном Сарајеву*. Циљеви и задаци су јасно утврђени и потпуно су усаглашени са законима, другим прописима и општим актима.

Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво РС дало је сагласност на Приједлог статута Универзитета у Источном Сарајеву, тако да постоје законске основе за пуноважност горе наведеног документа. Универзитет и Пољопривредани факултет, као његова саставна организациона јединица су усаглашени са законима, прописима и општим актима. Циљеви и задаци су потпуно и јасно утврђени.

Документи установе из којих се виде циљеви високошколске установе који су конкретни, оствариви и мјерљиви (стратегија високошколске установе/ студијски програм).	Смјерница 1.3. и 1.4.

Високошколска установа је приложила документе: **Стратегија Развоја Универзитета у Источном Сарајеву за период 2021-2026 (стр. 9 и стр. 25) и Акциони план развоја Пољопривреданог факултета 2021-2026.**

Стратегијом развоја Универзитета 2021-2026. дефинисани су мисија и визија Универзитета (стр. 9). На основу изјава о мисији и визији и на основу детаљно урађене стратегијске анализе, креирана је стратешка платформа Универзитета у оквиру које је дефинисано седам кључних стратешких области у којима дјелује Универзитет (стр. 25). Конкретност дјеловања Универзитета у стратешким областима, надаље је дефинисана кроз стратешке циљеве за које су појединачно наведене активности неопходне за њихову реализацију, дефинисани индикатори и постављене циљне вриједности како би се могла пратити и мјерити остварљивост постављених стратешких циљева у оквиру дефинисаних стратешких области. На основу стратешке платформе Универзитета и пратећег акционог плана развијен је акциони план Пољопривредног факултета за период 2021-2026. година. Акционим планом су утврђени основни стратешки циљеви, активности, индикатори и циљне вриједности институције у овом временском периоду. Стратешке области које су обухваћене овим Акционим планом су: однос са окружењем, развој научно-истраживачког рада, одрживост студијских програма, људски и материјални ресурси, те међународна сарадња.

Увидом у наведене документе закључује се да је оснивање предложеног Студијског програма у потпуности у складу са постојећим Акционим планом Пољопривредног факултета.

Анализа тржишта рада, односно консултације са заинтересованим странама које су претходиле изради ових докумената.	Смјерница 1.1.

Високошколска установа је приложила документе: **Анализа тржишта рада, списак потенцијалних послодаваца, Записници састанака са заинтересованим странама, Споразуми о сарадњи, Допуна – Елаборат.**

Пољопривредни факултет редовно одржава састанке са послодавцима из окружења, са локалним заједницама и руководством градова источног дијела Републике Српске, посебно градова у којима Универзитет у Источном Сарајеву функционише. Такође, редовно се врши анализа на тржишту рада у циљу праћења трендова у овој области, те приликом креирања уписне политике Факултета. Наведено се може видјети у Елаборату под тачком 3. у дијелу анализе потреба тржишта рада, списка потенцијалних послодаваца, те у дијелу који говори о мишљењу послодаваца о исходима учења.

- Документи којима је регулисан поступак усвајања, развоја и ревидирања студијских програма.

Смјерница 1.5.

Високошколска установа је као доказ испуњености Смјернице приложила документ: **Поступак предлагања, усвајања и измјене студијских програма.**

Поступак предлагања, усвајања и измјене студијских програма усвојен је од стране Сената Универзитета 18.04.2012. године и усклађен са тада важећим законским прописима. У току су активности на изради новог документа, који ће бити усклађен са новим Законом о високом образовању, али и стандардима за почетну акредитацију и стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија Републике Српске.

СТАНДАРД 1. Циљеви и основни задаци високошколске установе

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Оснивање предложеног модула студијског програма усклађено је са постојећим стратешким документима високошколске установе (Стратегијом развоја Универзитета у Источном Сарајеву 2021-2026. (стратешка област 3-развој студијских програма), Статутом Универзитета у Источном Сарајеву, и Акционим планом развоја Пољопривредног факултета период 2021-2026. (стратешка област 2 и 3), као и законским општим актима и циљевима у области високог образовања Републике Српске (Закон о високом образовању). Разлози оснивања, циљеви и основни задаци студијског програма предочени су кроз Елаборат о оправданости извођења студијског програма, који јасно репрезентује да високошколска установа има упостављене процедуре за креирање и усвајање студијских програма које су у складу са стратегијом високошколске установе. Студијски програм Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима (са предложеним излазним модулима Општи смјер, Дигитална пољопривреда и Урбана пољопривреда) одговара потребама тржишта, приоритетима друштва и захтевима студената.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Иако је високошколска установа, која има одговарајућу традицију у образовању студената из области пољопривреде, препознала и уважила важност мишљења потенцијалних послодаваца у оснивању предложених модула студијског програма, као и могућност самозапошљавања, Комисија препоручује даље ангажовање на њиховом (али и осталих потенцијалних послодаваца) активнијем учешћу у процесу самог креирања структуре студијског програма.

ОЦЈЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 2. УНУТРАШЊИ МЕХАНИЗМИ ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

2. Унутрашњи механизми за обезбјеђење квалитета	Референца
Документ(и) који описују структуру, процесе процедуре и ресурсе Система обезбјеђења квалитета ВШУ.	Смјерница 2.1.
Као доказ испуњености стандарда достављени су документи: Статут Универзитета у Источном Сарајеву, Шематски приказ организације интерног система осигурања квалитета Универзитета, Правилник о обезбјеђењу квалитета, Процеси Универзитета, Поступак извођења мјера за побољшање квалитета рада на Универзитету, Поступак унутрашње провјере квалитета, Поступак предлагања, усвајања и измјене студијских програма. Структура интерног система осигурања квалитета дефинисана је Статутом Универзитета као општим правним актом и то у делу XII Обезбјеђење квалитета студијских програма, наставе и услова рада (стр. 77). На сајту Универзитета доступан је шематски приказ организације интерног система осигурања квалитета Универзитета. Одговорност и улога органа Универзитета у области осигурања квалитета, тијела одговорна за праћење и унапрјеђење и развој квалитета, њихове надлежности и начин рада, области осигурања квалитета, поступак самовредновања и оцјене квалитета, као и друга питања од значаја за унапрјеђење и развој квалитета дефинисани су Правилником о осигурању квалитета. Универзитет има дефинисане процесе. Овим документом дефинисано је седам процеса и то: I Управљање Универзитетом, II Управљање ресурсима Универзитета, III Наставни процес, IV Услужни, развојни и други процеси сарадње, V Научни, умјетнички и истраживачки процес, VI Економско- финансијски, комерцијални, рачуноводствени и правни послови и VII Процеси логистике. За сваки од наведених процеса дефинисана су одговорна функција и врста одговорности (индивидуална или колективна), системске активности процеса, системска интерна документа процеса, остала документа процеса. Интерни систем осигурања квалитета има дефинисане сљедеће поступке: 1. Поступак извођења мјера за побољшање квалитета рада на Универзитету; 2. Поступак унутрашње провјере квалитета; 3. Поступак предлагања, усвајања и измјене студијских програма. Комисија констатује да су достављени докази испуњења смјернице.	
Документи који описују успостављање, одговорности и овлаштења формалног(их) тијела високошколске установе за обезбјеђење квалитета (Стратегија или Политика обезбјеђења квалитета).	Смјерница 2.2.
Високошколска установа је приказала следећа документа као доказуе испуњености Смјернице: Статут Универзитета у Источном Сарајеву (члан 187. став 2. стр. 77); Правилник о обезбјеђењу квалитета; Политика квалитета; Стратегија развоја за период 2021 – 2026. године. Тијела високошколске установе за обезбјеђење квалитета дефинисана су чланом 187. став 2. Статута Универзитета (стр. 77). Статутом Универзитета (чланом 189.) посебно је дефинисано формирање, именовање и надлежности Комитета за обезбјеђење квалитета као стручног и саветодавног тијела Сената	

и ректора Универзитета у области обезбеђења квалитета. Одговорности и овлаштења осталих тијела за обезбеђење квалитета регулисани су Правилником о осигурању квалитета Универзитета у Источном Сарајеву. Универзитет има усвојену Политику квалитета која представља основу за пројектовање поступака развоја свих процеса рада на Универзитету, а у складу са ентитетским/ националним прописима и принципима болоњске декларације. Како је наведено у члану 187. став 1. Статута Универзитета (стр. 77) Универзитет обезбеђује континуирани развој културе квалитета као један од основних задатака и самим тим уграђује се у све процесе рада и дјеловања на Универзитету, због чега до сада није креирана посебна стратегија развоја осигурања квалитета. У Стратегији развоја Универзитета 2021-2026 једна од дефинисаних 7 стратешких области посвећена је Јачању интерног система осигурања квалитета. На стр. 43 до 47 детаљно су разрађени стратешки циљеви за ову област планирани у складу са актуелним реформским процесима у високообразовном простору Републике Српске. Комисија констатује да су достављени докази испуњења смјернице.

Списак чланова комисије за обезбеђење квалитета, односно чланова Одбора или Комитета за обезбеђење квалитета (ако постоји).	Смјерница 2.2.

За обезбеђење квалитета на Универзитету одговорна је Канцеларија за осигурање квалитета, као и Комитет за обезбеђење квалитета. Установа је доставила претходну и нову Одлуку Сената Универзитета о именовању чланова Комитета за осигурање квалитета која је установљена крајем јуна 2023.године. Комисија констатује испуњеност ове смјернице.

СТАНДАРД 2. Унутрашњи механизми за обезбеђење квалитета

ДОБРЕ СТРАНЕ:

На основу прегледаног може се констатовати да високошколска установа има јасно доступну стратегију и процедуре за обезбеђење квалитета (Статут Универзитета у Источном Сарајеву, Правилник о обезбеђењу квалитета Универзитета у Источном Сарајеву, Поступак унутрашње провере квалитета), да су успостављене одговарајућа тијела и комисије за обезбеђење квалитета, те да је особље високошколске установе свјесно важности њиховог успостављања, одговорности и овлаштења.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Иако нису уочена одступања од захтјева прописаних овим стандардом, Комисија препоручује следеће: обезбједити редовност у спровођењу поступака самовредновања на нивоу високошколске институције, као и њиховом усвајању на Наставно-научном вијећу и Савјету високошколске установе. Такође, радити на прикупљању мишљења других заинтересованих страна о квалитету рада високошколске установе, као и документовању података о свим корективним мјерама које су произашле из анализе самовредновања.

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 3. ОРГАНИЗАЦИЈА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

3. Организација високошколске установе	Референца
Акта о организацији и систематизацији радних мјеста.	Смјерница 3.1.
Високошколска установа има усвојен Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста (постављен линк). Правилник садржи опште одредбе, Организациону структуру Универзитета са пратећим шематским приказима и систематизацију радних мјеста, те табеларни приказ броја извршилаца према називу радног мјеста на чланицама Универзитета. Комисија констатује испуњеност ове смјернице.	
Одлуке о именовању привремених органа управљања и руковођења: управног одбора, сената и в.д. ректора или директора.	Смјерница 3.1.
Високошколска установа је приложила следеће документе: Одлука о именовању ректора Универзитета, Одлука о конституисању Сената Универзитета, Одлука о именовању чланова Управног одбора, Одлука о констатовању избора в.д. чланова УО из реда представника оснивача, Одлука о констатовању именовања в.д. чланова из реда представника оснивача, Одлука о констатовању именовања чланова УО представника Владе Републике Српске, Одлука о констатовању избора члана представника студената у УО. Комисија констатује испуњеност ове смјернице.	
Докази активности привремених органа управљања, донесена акта, наставни планови и програми и остала документација за почетну акредитацију.	Смјерница 3.2.
Високошколска установа је приложила следеће документе: Скраћени извјештаји о одржаним сједницама Сената, Скраћени извјештаји о одржаним сједницама Управног одбора, Имена чланова Сената Универзитета, Имена чланова Управног одбора Универзитета, Конкурс за избор у научно-наставна звања, умјетничко-наставна звања и сарадничка звања, Интерни правни акти Универзитета, Одлука Управног одбора о усвајању плана јавних набавки Универзитета у Источном Сарајеву за 2022. годину. Гарантујући јавност у свом раду, Универзитет на својој званичној интернет страници објављује скраћене извјештаје о одржаним сједницама Сената и Управног одбора Универзитета. Имена чланова Сената и чланова Управног одбора такође су јавно доступна на званичној интернет страници Универзитета. Докази о активности органа управљања: - за Сенат Универзитета: - Конкурс за избор у научно-наставна звања, умјетничко-наставна звања и сарадничка звања; - Интерни правни акти Универзитета. - За Управни одбор Универзитета - Одлука Управног одбора о усвајању плана јавних набавки Универзитета у Источном	

Сарајеву за 2022. годину.

На основу линкованих докумената закључује се да су испуњени услови за спровођење поступка акредитације студијског програма, па Комисија констатује испуњеност ове Смјернице.

СТАНДАРД 3. Организација високошколске установе

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Прегледом достављене документације и увидом у рад високошколске установе, Комисија констатује да постоје органи управљања и руковођења који омогућавају извршавање потребних активности неопходних за рад високошколске установе. Јавност рада привремених органа управљања и руковођења је обезбјеђена кроз објављивање одговарајућих извјештаја. Постојећа организациона структура и систем управљања (репрезентована кроз Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста) обезбјеђују услове за реализацију постављених циљева и остваривање задатака високошколске установе.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Нису уочена одступања од захјева прописаних овим стандардом.

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 4. СТУДИЈЕ

4. Студије	Референца
Назив студијског програма, врсту и степен студија.	Смјерница 4.1.
Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву организује/иновира први циклус студија под називом „Пољопривреда 240 ECTS“. Извођење овог студијског програма је у сједишту Пољопривредног факултета у Источном Сарајеву и у Одјељењу Факултета у Бијељини. Овај студијски програм припада области образовања Пољопривредне науке и траје 4 године или 8 семестара. Прве двије године студија су заједничке, док су трећа и четврта година студија подијељене на модуле: Општи, Урбана пољопривреда и Дигитална пољопривреда. Студије се организује као редовне, студије за студенте стране држављанине и ванредне. Подаци о студијском програму се могу видјети у документу Стандарду 4.	

Овај документ садржи све податке које један студијски програм треба да садржи укључујући наставни план и силабусе предмета који се изводе на овом студијском програму па Комисија констатује испуњеност ове смјернице.

- Документ који јасно дефинише циљеве, структуру и садржај студијског програма, политику и процедуру уписа студената, методе учења, начин провјере знања, исходе учења и компетенције које студенти стичу.

Смјерница 4.1.1.

Високошколска установа је приложила документе: **Стадандр 4, Стандард 8, Правилник о студирању на првом циклусу студија, Правилник о критеријумима праћења рада студената, вредновању предиспитних обавеза, организацији завршног испита и оцјењивања.**

Наведено је да су циљеви, структура и задаци студија дефинисани у Стандарду 4. под тачкама 2 и 3. Процедуре уписа студената су дефинисане Стандардом 8, те универзитетским Правилником о студирању на првом циклусу студија. Структура, садржај студијског програма, методе учења, начини провјере знања за сваки предмет, исходи учења те компетенције су саставни дио Стандарда 4. Сваки силабус садржи методе и начине провјере знања и исходе учења по појединачном предмету. Комисија је констатовала да је овим задовољен услов испуњености ове смјернице стандарда.

Документи који регулишу процедуре развоја студијских програма (доношење, измјена и допуна студијских програма, процедуре за преиспитивање и иновирање студијских програма, процедуре за обезбјеђење квалитета студијских програма, консултације за заинтересованим странама и тржиштем рада).

Смјерница 4.1.1.

Високошколска установа је приложила документе: **Поступак предлагања, усвајања и измјене студијских програма, Поступак унутрашње провјере квалитета, Правилник о самовредновању и оцјени квалитета.** Наведено је да је процедура развоја студијских програма регулисана Поступком предлагања, усвајања и измјене студијских програма. За обезбјеђење квалитета студијских програма развијен је Поступак унутрашње провјере квалитета. Процес самовредновања и оцјене квалитета уређен је Универзитетским правилником. Комисија констатује испуњеност ове смјернице.

- Доказ о усаглашености студијског програма са основним стандардима квалитета установе, и доказ о његовој усаглашености са осталим студијским програмима које установа изводи.

Смјерница 4.1.2.

Високошколска установа је приложила документе: **Образац наставног плана, Образац силабуса, Доказ -циљеви стандарда квалитета ниверзитета-циљеви Пољопривредног факултета, Наставни планови за три студијска програма који се изводе на Факултету: Пољопривреда, Шумарство и Агромедитеранска производња.** Силабуси и наставни планови студијског програма Пољопривреда усклађени су са усвојеним обрасцима Универзитета, као и основним стандардима квалитета Универзитета, односно Факултета. Студијски програм Пољопривреда се разликује од осталих студијских

програма који се изводе на Факултету у износу од најмање 35% од укупног броја ECTS бодова а што је у складу са Стандардом 4. Цјелокупни процес предлагања измјене студијског програма одвијао се сходно Поступку предлагања, усвајања и измјене студијских програма (донијетог од стране Комитета за осигурање квалитета усвојеног од стране Сената Универзитета), па је и ова смјерница стандарда испуњена.

- *Циљеви студијских програма и докази усклађености студијског програма са овим документом.*

Смјерница 4.1.3.

Високошколска установа је приложила документ: **Циљеви и Усклађеност сврхе студијског програма са циљевима и задацима високошколске установе.**

Студијски програм првог циклуса академских студија Пољопривреда 240 ECTS са модулима има јасно дефинисане и формулисане циљеве и задатке, који су у складу са основним задацима и циљевима које је поставио Пољопривредни факултет, те Универзитет у Источном Сарајеву. Циљеви као и Усклађеност студијског програма објашњени су у Елаборату тачка 3.

Може се закључити да су циљеви студијског програма адекватно дефинисани.

- *Документ којим је прописан начин додјеле ECTS бодова појединачним предметима (Правилник о формирању ECTS бодова, одређивању шифре предмета и силабуса предмета).*

Смјерница 4.1.4.

Високошколска установа је приложила документе: **Статут Универзитета у Источном Сарајеву, Образац силабуса са начином утврђивања ECTS бодова, Начин израчунавања оптерећења, Шифрарник. Тренутно, члан 99. Статута Универзитета уређује поступак формирања ECTS бодова, те силабус са приручником за израчунавање бодова.**

Сви предмети наставног плана су шифрирани у складу са шифрарником и дати су у документу Стандард 4. Наведено је да је Правилник у изради. Документи који су приложени дефинишу начин додјеле ECTS бодова, док се не изради Правилник који је неопходно урадити у што краћем року.

Комисија констатује испуњеност ове смјернице.

- *Документ који указује на подударност студијског програма са најмање три студијска програма који се изводе на акредитованим високошколским установама у земљама потписницама Болоњске декларације (од којих је један из Републике Српске).*

Смјерница 4.1.5.

Високошколска установа је приложила документ којим доказује да је студијски програм Пољопривреда 240 ECTS са модулима усклађен са студијским програмима високошколских институција: **Стандард 4. тачка 7. Компатибилност студијског програма са другим програмима високошколских установа у земљама потписницама Болоњске декларације.**

Достављени документ дефинише компатибилност са најмање три студијска програма који се изводе на другим акредитованим високошколским установама у земљама потписницама Болоњске декларације

који су наведени, али без јасне спецификације у којој мери и у чему се огледа дата компатибилност са наведеним студијским програмима. Достављени документ задовољава испуњеност смјернице овог стандарда али се препоручује даља разрада и дефинисање наведених недостатака.	
Документ којим су дефинисани исходи учења студијског програма и објашњење на који начин су дефинисани, те које активности су претходиле дефинисању истих.	Смјерница 4.1.6. и 4.1.8.
Дефинисани исходи учења студијског програма Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима су видљиви у приложеном документу Стандард 4.3. – издвојено исходи учења, Анализа тржишта рада тачка 4.5.2., Линк-записници са састанака. На коментар Комисије да постављени документ приказује исходе учења исте за сва три модула, а кроз наставне планове је видљиво да студенти слушају различите предмете те да би тиме и исходи учења по усмјерењима требали бити различити, достављена је исправка: ДОПУНА - Стандард 4. Достављени документ (тачка 4.3. Исходи учења) детаљније дефинише исходе учења одвојено према усмјерењима, те задовољава испуњеност смјернице овог стандарда али се препоручује даља разрада и диференцирање исхода учења.	
Матрица повезаности исхода учења појединих предмета и исхода учења студијског програма	Смјерница 4.1.7.
Високошколска установа је приложила документ: Стандард 4. тачка 4.3. табеле 2 и 3 издвојено. На коментар Комисије да матрица повезаности исхода учења појединих предмета и исхода учења студијског програма приказује 17 група предмета а да је у елаборату приказано 18 група предмета, достављена је: ДОПУНА - Стандард 4. На основу достављеног документа (табела 3. Матрица) закључује се да је мапирање исхода са предметима адекватно урађено, па је ова смјерница испуњена.	
Квалификације које стичу студенти студијског програма.	Смјерница 4.2.
Квалификације које се стичу завршетком студијског програма Пољопривреда су: Дипломирани инжењер пољопривреде – 240 ЕЦТС - Општи, Дипломирани инжењер пољопривреде – 240 ЕЦТС - Дигитална пољопривреда и Дипломирани инжењер пољопривреде– 240 ЕЦТС - Урбана пољопривреда. Комисија констатује испуњеност ове смјернице.	
Документ који прописује излазне квалификације и доказ усклађености излазних квалификација са EQF.	Смјерница 4.2.

Студијски програм Пољопривреда, у погледу стицање излазних квалификација, прилагођен је Европском образовном простору у складу са концепцијом Болоњске декларације. Излазни профил Дипломирани инжењер пољопривреде –240 ECTS – Општи садржан је у Листи струковних, академских и научних звања, која се стичу завршетком лиценцираних студијских програма на високошколским установама у Републици Српској, док излазни профили: Дипломирани инжењер пољопривреде – 240 ECTS - Урбана пољопривреда и Дипломирани инжењер пољопривреде – 240 ECTS - Дигитална пољопривреда нису садржани и потребно их је допунити у наведеној Листи.

Комисија констатује испуњеност ове смјернице.

Исходи учења и објашњење на који начин су квалификације које стичу студенти повезане са исходама учења.	Смјерница 4.2.

Дефинисани исходи учења и њихова повезаност са квалификацијама приказани су у приложеном документу: **Линк - исходи учења.**

На коментар Комисије да достављени документ приказује исте компетенције студената за сва три усмјерења, а да ће студенти по завршетку студија имати различите дипломе и звања, и да би требало да исходе и компетенције приказати различито и у елаборату, достављена је исправка: **ДОПУНА Стандард 4.**

Достављени документ детаљније дефинише компетенције студената одвојено према усмјерењима, те задовољава испуњеност смјернице овог стандарда али се препоручује даља разрада и диференцирање компетенција свршених студената по усмјерењима.

СТАНДАРД 4. Студије

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Добра страна студијског програма Пољопривреда јесте иновирање усмјерења кроз увођење савремених трендова у пољопривреди као што је посебно видљиво у усмјерењу дигитална пољопривреда. На овај начин се доприноси осавремењавању наставног процеса, те усаглашавању процеса образовања са степеном развоја пољопривредне производње. Комисија констатује да предложени студијски програм Пољопривреда, има све елементе студијског програма предвиђене Законом. Студијски програм се састоји од 3 усмјерења при чему постоје заједнички обавезни предмети за сва усмјерења, као и обавезни и изборни предмети специфични за свако усмјерење. Студијски програм је у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе. Студијски програм је усаглашен са основним стандардима квалитета високошколске установе, а цјелокупан процес предлагања измјене студијског програма одвијао се сходно дефинисаном поступку и процедурама донијетим од стране Комитета за осигурање квалитета усвојеног од стране Сената Универзитета у Источном Сарајеву (Поступак предлагања, усвајања и измјене студијских програма). Опис предмета је приказан за све предмете, као и оптерећење у настави и број ECTS бодова. Исходи учења и квалификације које студенти стичу су приказани одвојено за усмјерења. Услови

и поступци који су неопходни за упис студија, завршавање студија и добијање дипломе доступни су јавности и усклађени су са циљевима, садржајем и обимом предложеног студијског програма.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Иако су задовољени стандарди за почетну акредитацију овог стандарда, препорука Комисије је да се може у наредном периоду радити на унапрјеђењу квалитета студијског програма. Општи смјер има неједнако заступљене предмете у различитим аспектима пољопривредне производње (ратарство, сточарство, воћарство, повртларство, заштита биљака....) исказане у ЕЦТС бодовима. Посебно је видљиво да је мањи број предмета заступљен из области сточарске производње, као водеће гране пољопривредне производње. Производња млијека је такође водећа грана пољопривредне производње а као таква је мало или ни мало заступљена у наставном процесу дефинисаном елаборатом. Из елабората је видљиво да се у исходима учења дешава се да се понављају исти или слични исходи више пута за исту групу предмета, па се у наредном периоду може радити и на корекцији наведеног. Усмјерења дигитална и урбана пољопривреда немају довољно уско стручних предмета који би студенту омогућили више знања и вјештина у датој области. Разлог за ово је недовољно стручно оспособљеног кадра који би студентима могао боље приближити овај вид пољопривредне производње. Не постоји довољна диференцираност у излазним профилима и компетенцијама свршених студената. С тога је неопходно у периоду до акредитације радити на поправци наведених недостатака.

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 5. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ И УМЈЕТНИЧКИ РАД

5. Научноистраживачки и умјетнички рад	Референца
Листа наставника и сарадника који су укључени у научноистраживачке, стручне и умјетничке пројекте и резултате научноистраживачког, односно умјетнички рада наставника и сарадника у посљедњих пет година, укључујући и доказе о међународно признатим резултатима у научноистраживачком раду.	Смјерница 5.1.
Високошколска установа је приложила листу наставника и сарадника као саставни дио елабората: Стандард 5 Књига наставника/сарадника.	

На примједбе Комисије да у књизи, на оптерећењу наставника/сарадника, нису евидентирани предмети обухваћени елаборатом, да се из књиге не може видјети припадност предмета ужим научним областима, те мањи број техничких грешака, достављена је: **КОРЕКЦИЈА: Допуна-стандард 5.**

Увидом у корекције Комисија констатује да су отклоњене техничке грешке, да су предмети предложени елаборатом унијети у књигу наставника/сарадника, те да су предмети разврстани по ужим научним областима те је тиме испуњена смјерница.

- *Списак најзначајнијих објављених резултата наставника и сарадника у претходних 5 година.*

Смјерница 5.1.

Високошколска установа је приложила списак најзначајнијих објављених резултата наставника и сарадника у претходних 5 година: **Линк Е НИР.**

Чланови Комисије су констатовали да линк приказује сумарни приказ остварених резултата а не појединачно за наставника/сарадника, те да у истом нигдје нису видљиве пројектне активности, реализоване или оне које су у току.

Након одговора високошколске установе и достављене корекције (**Допуна-стандард 5**), констатовано је да је испуњена ова смјерница стандарда 5.

- *План научноистраживачког, стручног, односно умјетничког рада.*

Смјерница 5.2.

Високошколска установа је приложила **Акциони план развоја Пољопривредног факултета за период 2021-2026.**

Чланови Комисије су констатовали да је план уопштен, те да за већину циљева нема јасне конструкције у ком обиму се жели повећати постављени циљеви за планирани период.

Након одговора високошколске установе и достављене корекције (**Допуна-стандард 5**), констатовано је да је испуњена ова смјерница стандарда 5.

- *Акт (приједлог) којим је уређена научноистраживачка, стручна, односно умјетничка дјелатност.*

Смјерница 5.3.

Високошколска установа је приложила акте којима уређена научноистраживачка, стручна, односно умјетничка дјелатност: **Правилник о поступку и условима избора академског особља Универзитета и Правилник о поступку, условима и начину награђивања академског особља Универзитета у Источном Сарајеву за остварене посебне резултате у научно-истраживачком и умјетничком раду.**

Комисија констатује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.

СТАНДАРД 5. Научноистраживачки и умјетнички рад

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Прегледом достављене документације установљено је да су наставници и сарадници високошколске установе укључени у научноистраживачке и стручне пројекте и да остварују довољно репрезентативне резултате научноистраживачког рада у погледу броја и квалитета публикованих научних јединица. Тиме се потврђује да високошколска установа поседује, у одређеном степену, организован и планиран научноистраживачки рад. Позитиван је рад високошколске институције на унапређењу научно-истраживачких капацитета и остварена сарадња са Универзитетима у Вороњежу и Перму. Међународни симпозијум *AgroSym* је развијен на високом нивоу.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

И поред достављених доказа о испуњености стандарда Комисија препоручује значајније укључивање у међународне научноистраживачке пројекте, а посебно у програме размјене наставног особља и студената. Такође, препорука је дефинисање конкретнијег плана научноистраживачког и стручног рада свих запослених, као и дефинисање стратегије унапређења људских ресурса. Видљиве су пројектне активности, али препорука Комисије је да се у наредном периоду унаприједи научно-истраживачки рад и укљученост институције у домаће и међународне пројекте, посебно у области урбане и дигиталне пољопривреде, чиме ће се унаприједити знање и вјештине запослених те њихова референтност и компетентност као наставника на предложеном студијском програму. Неопходно је унаприједити интернационализацију ВШУ кроз повећање сарадње наставника и сарадника са Универзитетима из Европе и Свијета, што ће у коначном резултирати и већим бројем референци у међународно признатим часописима.

ОЦЈЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 6. АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ

6. Академско особље	Референца
Документ који даје збирни преглед наставника који изводе наставу на студијском програму (врстуа уговора са високошколском установом, оптерећење наставника на новом студијском програму, укупно оптерећење наставника на високошколској установи, оптерећење наставника на другим високошколским установама у РС/БиХ).	Смјерница 6.1. 6.3. 6.5. 6.8.
Високошколска установа је приложила линкове за Стандард 6: Листа одговорних наставника и сарадника на новом студијском програму са укупним наставним оптерећењем и оптерећењем по предметима; табеле које је АВОРС доставила након извршене анализе (одвојено сједиште и одјељење), те табеле оптерећења које је АВОРС доставила након извршене анализе. На опаску Комисије прије посјете Факултету достављене су нове табеле, с обзиром да су у претходним табелама за поједине наставнике и сараднике стајала напомена да су избори у току, те је Комисија тражила да се достави тренутно стање запослених и ангажованих наставника и сарадника. Такође је тражено да се достави распоред предмета по ужим научним областима како би се могла пратити референтност предложених наставника и сарадника. Високошколска установа је доставила документа која дају збирни преглед наставника који изводе наставу на студијском програму. На основу достављених доказа, комисија закључује да: - Високошколска установа је обезбиједила наставнике и сараднике који испуњавају услове за избор у одговарајуће звање, у складу са Законом. Наставници имају важећи избор у наставно звање на некој од акредитованих високошколских установа, у складу са Законом. - Укупан број наставника одговара потребама студијског програма и довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијском програму. Наставници у радном односу са пуним радним временом обезбеђују извођење најмање 70% часова наставе на студијском програму. Из достављених докумената покривености наставе и оптерећењу наставника, видљиво је да је на овом студијском програму планирано ангажовање 48 наставника и сарадника, од чега је 37 наставника и 10 сарадника и један наставник страних језика и вјештина. Увидом у документацију о покривености наставе, покривеност наставе наставницима који имају уговор о раду са пуним радним временом (од 37 наставника 32 је са сталним радним временом) је 84% (фонд часова наставника са пуним радним временом у односу на укупан фонд часова предавања је 86,53%; покривеност вјежби сарадницима са уговорима о раду са пуним радним временом је 84,95% (вјежбе изводе сарадници и наставници) и укупно, покривеност наставе и вјежби са наставницима и сарадницима 84,02%.) - Укупно ангажовање по наставнику студијски програм Пољопривреда 240 ECTS није веће од 10 часова наставе седмично на свим високошколским установама у БиХ (Универзитет у Источном Сарајеву води рачуна о поштовању норме за наставнике и сарадике). Забиљежено је пар одступања од дозвољене норме, у укупном оптерећењу на обе локације због претпоставке да ће сви наставници имати све изборне предмете. Укупан број наставника и сарадника је довољан за реализацију планираног фонда часова, а појединачно оптерећење наставника и сарадника не прелази дозвољене максимуме ангажовања за планирану групу студената.	

Сви предмети у оба семестра имају адекватну покривеност наставницима и сарадницима па је ова смјерница стандарда у потпуности испуњена.

- Листа наставника и сарадника на студијском програму са пуним радним временом са којима високошколска установа има закључене уговоре о раду или уговоре о раду са одложеним дејством.

Смјерница 6.3. и 6.5. и 6.7.

Високошколска установа је приложила листу наставника и сарадника на студијском програму са пуним радним временом са којима високошколска установа има закључене уговоре о раду: **Стандард 6. Тачка 2.1. – линк Наставници и сарадници са пуним радним временом.**

На основу достављених доказа, Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.

- Документи који садрже научне, умјетничке и стручне квалификације наставног особља са којима високошколска установа има закључене уговоре о раду или уговоре о раду са одложним дејством са доказима о испуњености услова и критеријума прописаних законом и актом који регулише услове за избор у звања.

Смјерница 6.2.

Високошколска установа је приложила документе који садрже научне и стручне квалификације наставног особља: **Књига наставника и сарадника, Биографије и библиографије.**

Комисија је увидом у документацију констатовала да у књигу наставника нису приказани оптерећења наставника и сарадника за предмете предложене елаборатом. Након чега је високошколска установа кориговала и послала као допуну нову књигу у којој су унешене и корекције техничких грешака на које је указано приликом посјете (**ДОПУНА - Књига наставника и сарадника**).

На основу достављених доказа, Комисија закључује да је високошколска установа обезбиједила наставно особље чије научне квалификације одговарају научној области и нивоу њихових задужења.

- Листа наставника и сарадника са непуним радним временом са којима високошколска установа има закључене уговоре о раду или уговоре о раду са одложним дејством са доказима о испуњености услова и критеријума прописаних законом и актом који регулише услове за избор у звања.

Смјерница 6.6.

Високошколска установа је приложила листу наставника и сарадника са непуним радним временом са којима високошколска установа има закључене уговоре о раду или уговоре о раду са одложним дејством са доказима о испуњености услова и критеријума прописаних законом и актом који регулише услове за избор у звања.

На основу достављених доказа, Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.

Листа наставника и сарадника са којима високошколска установа има закључен уговор о допунском раду или уговор о допунском раду са одложеним дејством.	Смјерница 6.6.
Високошколска установа је приложила листу на којој се налази један наставник ангажован на студијском програму који имају уговор о допунском радном времену: Листа - допунски рад. На основу достављених доказа, Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда..	
Листа наставника и сарадника са друге високошколске установе са којима високошколска установа има закључен уговор о ангажовању са подацима о оптерећењу наставника и сарадника.	Смјерница 6.6.
Високошколска установа је приложила листу наставника и сарадника који су у хонорарном раду на новом студијском програму: Листа - хонорарци. На основу достављених доказа, Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.	
Уговори са наставницима и сарадницима који покривају наставу на студијском програму.	Смјерница 6.3.
Високошколска установа је приложила важеће уговоре о раду за све наставнике и сараднике: Пуни радни однос, Допунски радни однос, Хонорарни радни однос. Наставници у радном односу са пуним радним временом обезбеђују извођење најмање 70% часова наставе на студијском програму. На опаску комисије исправљени су и допуњени достављени документи. На основу достављених доказа, Комисија закључује да укупан број наставника одговара потребама и довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијском програму.	
Одлуке о важећем избору у научно – наставна, умјетничко – наставна, наставна и сарадничка звања.	Смјерница 6.1. и 6.2.
Високошколска установа је приложила важеће уговоре о раду за све наставнике и сараднике: Одлука Сената о утврђивању листе одговорних наставника и сарадника, Приједлог одлуке о утврђивању листе одговорних наставника и сарадника, Одлука Сената о усвајању елабората,Покривеност наставе АВОРС. На основу достављених доказа, као и допуне достављене документације на захтјев Комисије: ДОПУНА - Стандард 6, Комисија закључује да је обезбеђен наставнички и сараднички кадар који испуњава услове за избор у одговарајуће звање и чије научне квалификације одговарају научној области и нивоу њихових	

задужења, у складу са Законом. Наставници имају важећи избор у наставно звање на некој од акредитованих високошколских установа, у складу са Законом.	
Одлуке о одговорним наставницима и сарадницима универзитета (по чланицама универзитета), односно високе школе.	Смјерница 6.3.
Високошколска установа је приложила одлуке о одговорним наставницима и сарадницима универзитета (по чланицама универзитета) кроз следеће одлуке: Одлука Сената о утврђивању листе одговорних наставника и сарадника, Приједлог одлуке о утврђивању листе одговорних наставника и сарадника, Одлука Сената о усвајању елабората, Покривеност наставе АВОРС. На опаску Комисије исправљена је и дорађена достављена документација (ДОПУНА - Стандард 6). На основу достављених доказа Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смернице стандарда.	
Увјерење Фонда ПИО о пријави наставника и сарадника који имају уговор о раду, осим уговора са одложеним дејством.	Смјерница 6.6.
Високошколска установа је приложила увјерење Фонда ПИО о пријави наставника и сарадника који имају уговор о раду путем следећих докумената: Пуни радни однос, Непуни радни однос, Допунски радни однос, Хонорарни радни однос. На основу достављених доказа Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.	
Сагласности високошколских установа на којој наставник и сарадник има закључен уговор о раду са пуним радним временом да може закључити уговор о раду, уговор о допунском раду или уговор о ангажовању са високошколском установом која је подносилац захтјева за почетну акредитацију.	Смјерница 6.6.
Високошколска установа је приложила сагласности матичних факултета за наставнике који ће изводити наставу на студијском програму Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима на Пољопривредном факултету Универзитета у Источном Сарајеву путем следећих докумената: Допунски радни однос и Хонорарни радни однос. На основу достављених доказа, Комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.	
Листе оптерећења сарадника.	Смјерница 6.7.
Високошколска установа је приложила листу оптерећења сарадника. На основу достављених доказа, комисија закључује да су достављени докази о испуњености ове смјернице стандарда.	

СТАНДАРД 6. Академско особље

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Комисија потврђује да су у поступку почетне акредитације студијског програма Пољопривреда 240 ECTS достављени сви неопходни документи (листе наставника и сарадника са њиховим стручним биографијама и научним квалификацијама, уговори о раду, уговори о допунском раду и хонорарном ангажовању, одговарајућа уверења Фонда ПИО, сагласности других високошколских установа, листе оптерећења). Прегледом достављене документације и посјетом високошколској установи Комисија констатује да високошколска установа поседује неопходан број наставника и сарадника за извођење наставе на предложеном студијском програму. Сви наставници и сарадници имају активна академска звања. Укупан број наставника и сарадника одговара потребама студијског програма и довољан је да покрије укупан број часова наставне на студијском програму. Наставници у радном односу са пуним радним временом обезбеђују извођење најмање 70% часова наставе на предложеном студијском програму, тако да је оптерећење наставног особља које је ангажовано по уговору о допунском раду и хонорарном ангажовању у складу са акредитационим захтевима. Добра страна предложеног студијског програма је и мултидисциплинарни приступ кроз сарадњу са Електротехничким факултетом, посебно за извођење наставе на усмјерењу Дигитална пољопривреда. Такође, рад на унапређењу властитог кадра кроз велики број младих асистената и доцената запослених на ВШУ је позитивно оцијењен од стране Комисије.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Комисија такође даје смјернице за унапређење високошколске установе. Потребно је у будућем периоду радити на унапређењу кадра у области сточарске производње што је видљиво кроз број предмета обухваћених елаборатом исказан у ECTS бодовима у овој области. Унапређење стручно оспособљеног властитог кадра у области дигиталне пољопривреде. Дигитализација пољопривредне производње је заступљена у свим видовима производње те је неопходно радити на усавршавању властитог кадра које би кроз постојеће предмете радило на иновирању силабуса. То јест, неопходно је радити на унапређењу наставног особља високошколске установе те унапређењу њихове наставне и научне квалификације које одговарају структури и циљевима предложених усмјерења.

ОЦЈЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 7. НЕАКАДЕМСКО ОСОБЉЕ

7. Неакадемско особље	Референца
Листа административног особља која садржи податке и називе радних мјеста за које имају закључен уговор о раду са пуним радним временом или уговор о раду са пуним радним временом са одложним дејством.	Смјерница 7.1.
Високошколска установа је приложила документ: Листа административног особља са траженим подацима о називу радних мјеста. Након констатованих техничких грешака које је Комисија учила, достављена је и ДОПУНА – стандард 7. Увидом у достављене документе, Комисија констатује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Уговори о раду са пуним радним временом или уговори о раду са одложним дејством за административно особље студентске службе.	Смјерница 7.2.
Високошколска установа је приложила уговоре о раду административног особља студентске службе. Увидом у достављене документе Комисија констатује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Уговори за извршиоце ангажоване на правним и финансијским пословима, пословима библиотекара и пословима одржавања информационог система.	Смјерница 7.3.
Високошколска установа је приложила уговоре о раду за особље на правним, финансијским пословима и у библиотеци. Увидом у достављене документе Комисија констатује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
СТАНДАРД 7. Неакадемско особље	
ДОБРЕ СТРАНЕ: Прегледом достављене документације (Листа административног особља са називима радних мјеста и уговори о раду), као и посјетом високошколској установи, Комисија констатује да неакадемско особље високошколске установе броји двадесет шест запослених који својим стручним и професионалним радом обезбјеђује успјешну реализацију предложених усмјерења и комплетног студијског програма.	

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Комисија констатује да нису уочена одступања од захтјева прописаних стандардом. Препоручује се наставити одговарајуће обуке неакадемског особља (административно особље, помоћно особље у лабораторијама - лаборанти) у складу са потребама, те успоставити и водити евиденције о спроведеним обукама, са подацима о врсти обуке, мјесту извођења обуке, трајање, број и врста особља које је похађало обуку.

ОЦЈЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 8. СТУДЕНТИ

8. Студенти	Референца
Примјер конкурса за уписна студије (број студената који се уписују, услове за упис, критеријуме за утврђивање редослиједа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на уврђени редослијед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета).	Смјерница 8.1. и 8.5.
Високошколска установа је доставила документе: Одлука о висини школарине УО Универзитета, Приједлог о висини школарине за наредну годину, Тренутна Одлука Владе о висини школарине, Стандард 8 и Линк - критеријуми за упис. Достављени документи дају јасне информације о конкурс, условима уписа студија, начину полагања пријемног испита и висини школарине. Комисија констатује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Планирани број студената за упис (докази о усклађености броја студената са просторним и техничко-технолошким могућностима као и документ којим су планиране наставне групе).	Смјерница 8.2 и 8.4.

Високошколска установа је доставила **Правилник о стандардима и нормативима за финансирање јавних ВШУ.**

Факултет за наредну годину планира упис **60 редовних студената** на три усмјерења студијског програма Пољопривреда, као што је приказано у Табели документа Стандард 8. Доказ за просторне капацитете дат је у Стандарду 9, са допунама (на захтјев Комисије), а односи се на број учионица и лабораторија са наведеним површинама. Наставне групе се планирају према Правилнику о стандардима и нормативима за финансирање јавних ВШУ. Комисија констатује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

Акт којим се утврђују услови (општи и посебни), односно критеријуми за класификацију и избор кандидата за упис.	Смјерница 8.3.

Високошколска установа је приложила документе: **Правилник о студирању на првом циклусу студија, Посебне одредбе за упис на први и други циклус студија.**

Увидом у исте Комисија констатује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

СТАНДАРД 8. Студенти

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Студентима је доступна неопходна литература, похвално је и то што им је обезбјеђена практична настава помоћу које могу проширити постојећа и стећи нова знања. Такође, студенти имају и могућност стипендирања, те учешћа на ERASMUS процесу размјене.

Општи и посебни услови, висина школарине и Информатор за студенте, адекватни су за предвиђени судијски програм. Планирани број студената усклађен је са просторним и техничко-технолошким могућностима. Према достављеној документацији високошколска установа има јасно дефинисане услове за упис студената, у складу са основним задацима високошколске установе. На пријемном испиту се провјеравају способности студената које одговарају карактеру студијског програма. Конкурс за упис објављује Универзитет у Источном Сарајеву, а право на конкурс за упис у прву годину студија имају кандидати који су завршили четворогодишњу средњу школу било којег образовног профила. Квота за упис од 60 студената усклађена је са просторним и кадровским потенцијалима високошколске установе.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Комисија констатује да нису уочена одступања од захтјева прописаних стандардом.

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 9. ПРОСТОР И ОПРЕМА

9. Простор и опрема	Референца
Доказ о власништву над пословним простором гдје ће високошколска установа обављати дјелатност и доказ да простор испуњава одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове.	Смјерница 9.1. и 9.4.
Високошколска установа је приложила документе: Изјава декана, Споразум о кориштењу простора 1, Споразум о кориштењу простора 2 и списак просторија са површином и намјеном, као и допуне истих према препоруци Комисије. Пољопривредни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, за извођење наставе на студијском програму првог циклуса - Пољопривреда 240 ECTS, користи објекте на двије локације: у сједишту Факултета у Источном Сарајеву и у одјељењу Факултета у Бијељини. Факултет располаже са три амфитеатра, 6 учионица, 6 лабораторија, док се рачунарска кабинета користе на Електротехничком факултету (Источно Сарајево) и Факултету пословне економије (Бијељина). У сједишту Факултета настава се изводи у згради Електротехничког факултета коју дијеле четири факултета и Ректорат Универзитета. Зграда је подијељена према споразуму који је саставни дио овог Стандарда 9. У Бијељини настава се изводи у згради Педагошког и Факултета пословне економије са којима Пољопривредни факултет дијели просторије за рад и наставу. Амфитетари и учионице опремљени су намјештајем и опремом за извођење наставног процеса (1003 сједећа мјеста, 70 рачунара и 11 фиксираних видео пројектора). Све учионице предвиђене за извођење предавања опремљене су видео пројекторима. Пољопривредни факултет располаже и канцеларијским простором за стално запослено наставно и административно техничко особље: кабинета за професоре, канцеларије за студентску службу, секретаријат. Студентима и академском особљу доступан је приступ интернету у довољном броју просторија, те библиотека са читаоницом. Такође је доступан приступ научним и другим базама података. Приликом посјете Пољопривредном факултету (локација у Бијељини) потврђени су наводи из достављених докумената, те Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Листа просторија са површином у високошколској установи која тражи дозволу за рад, односно у одјељењу ван сједишта високошколске установе која тражи дозволу за рад укључујући опис намјене просторија и доказ о испуњености предуслова за одвијање наставног и научноистраживачког процеса.	Смјерница 9.2. и 9.10.
Високошколска установа је доставила линк на документ: Списак просторија са површином и намјеном. Увидом у документ и приликом посјете Пољопривредном факултету, потврђени су наводи из достављеног документа, па Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Доказ да о обезбјеђеном простору за рад и потребе студентске службе, секретаријата и студентског парламента.	Смјерница 9.3. и 9.7.

Високошколска установа је приложила документ **Линк - доказ за простор студентске службе, секретаријата и студентског парламента**, са пописом просторија на обе локације (Источно Сарајево и Бијељина).

Приликом посјете факултету потврђени су наводи из из приложеног документа, те Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

Листе потребне техничке опреме која се користи у наставном процесу, и којом се обезбјеђује извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима.	Смјернице 9.4. и 9.6.

Високошколска установа је приложила документ: **Линк - техничка опрема**, са подацима којим доказује да располаже потребном техничком опремом која се користи у наставном процесу и којом се обезбјеђује извођење наставе.

Приликом посјете Пољопривредном факултету потврђено је стварно стање на локацији у Бијељини, док је путем видео материјала приказано и стање на локацији у Источном Сарајеву. Том приликом констатовано је да се лабораторијска опрема углавном налази на локацији у Источном Сарајеву, те није једнако доступна студентима који похађају наставу на локацији у Бијељини. Стога се за превазилажење тог ограничења препоручује организовање посјета студената из Бијељине Источном Сарајеву. Хемијска лабораторија (локација у Бијељини) није одговарајући простор за ту намјену (нпр. материјал пода просторије није одговарајући, нема дигестора), те је препорука да се то усклади у наредном периоду. На основу презентованих доказа и увидом на лицу мјеста, Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

Овјерен извод из књиге инвентара којом се доказује посједовање одговарајуће техничке опреме као и потребног броја рачунара који је на располагању студентима.	Смјернице 9.5 и 9.9.

Високошколска установа је приложила овјерене пописне листе из књиге инвентара. Увидом у листе, као и приликом посјете потврђено је стварно стање.

На основу приложених доказа, Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

Документ којим се доказује покривеност свих предмета одговарајућим училима и помоћним наставним средствима за квалитетно одвијање наставног процеса.	Смјерница 9.8.

Високошколска установа је приложила документ: **Покривеност предмета одговарајућим наставним средствима**.

На основу приложеног документа и увидом у стање приликом посјете констатовано је да високошколска установа обезбјеђује покривеност предмета одговарајућим училима и помоћним наставним средствима за квалитетно одвијање наставног процеса. На основу достављених доказа Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Документ гдје су наведени ресурси високошколске установе за обављање научноистраживачког рада.	Смјерница 9.11.
Високошколска установа је приложила документ: Ресурси ВШУ за обављање НИР-а. Увидом у документ и приликом посјете потврђено је да високошколска установа располаже ресурсима за научноистраживачки рад. На основу достављених доказа Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Навести линкове на уговоре са институцијама са којима високошколска установа има потписане уговоре за обављање научноистраживачког рада.	Смјерница 9.11.
Високошколска установа је приложила уговоре са институцијама за обављање научно-истраживачког рада. Констатовано је да високошколска установа има наведене уговоре о сарадњи, од којих један није био важећи (Протокол - Бијељина из 2016). На сугестију Комисије, листа уговора је ажурирана. На основу достављених доказа Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.	
Навести линк на документ који доказује посједовање опреме за извођење наставе на даљину (опрему, учила, лабораторије, платформе итд.).	Смјерница 9.12.
Високошколска установа је приложила линкове: попис учионица са рачунарима, истраживачка опрема и MOODLE платфорама. Наставу на даљину могуће је извести из учионица које имају прилагођене рачунаре и рачунарских кабинета. Такође, Факултет има могућност кориштења MOODLE платформе за реализацију онлајн наставе. Приликом посјете Факултету потврђени су достављени докази, па Комисија констатује да је испуњена ова смјерница стандарда.	
СТАНДАРД 9. Простор и опрема	
ДОБРЕ СТРАНЕ: Факултет посједује адекватан простор за извођење наставног процеса.	

Општи закључак Комисије је да високошколска установа обезбјеђује адекватан простор и опрему која је потребна за квалитетно извођење планираних облика наставе. Високошколска установа располаже простором површине око 2000 m², тако да у амфитетрима, учионицама, лабораторијама, читаоницама и канцеларијским простором омогућује квалитетно образовање постојећег броја студената. Обезбјеђен је одговарајући простор за одвијање наставног и научно-истраживачког процеса, као и простор за рад студентске службе и секретаријата. Постоји одговарајућа техничка опрема, укључујући и довољан број рачунара на располагању студентима. Такође, високошколска установа располаже одговарајућом опремом за обављање научно-истраживачког рада и извођење наставе на даљину. Високошколска установа има потписане уговоре о сарадњи, чиме је студентима и академском особљу омогућено обављање праксе, научно-истраживачког рада и размјена знања и искустава.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Нису уочена одступања од захтјева прописаних овим стандардом. Препоручује се планирање обуке особља за кориштење опреме за научно-истраживачки рад, како би се опрема могла користити у пуном капацитету.

ОЦЈЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 10. БИБЛИОТЕКА, УЏБЕНИЦИ И ИНФОРМАЦИОНА ПОДРШКА

10. Библиотека, уџбеници и информациона подршка	Референца
Збирни преглед броја библиотечких јединица у високошколској установи за коју се тражи дозвола за рад (регистар библиотечке грађе у електронском облику).	Смјерница 10.1.
Високошколска установе је у приложеном документу: Линк - библиотечки ресурси, дала основне информације о потенцијалу библиотеке.	

Увидом у приложени документ и приликом посјете потврђено је стварно стање. На основу доказа, Комисија закључује да високошколска установа располаже библиотеком снабђевеном литературом која обезбјеђује подршку наставном процесу и научно-истраживачком раду.

- Збирни преглед броја и наслова уџбеника по областима и предметима (на српском и другим језицима) који су доступни студентима, укључујући и електронска издања.

Смјерница 10.1. и 10.6.

На приложеном документу: **Линк - библиотечки ресурси**, наведена је литература по областима и предметима студијског програма. Приложен је и линк на **Електронски каталог на COBISS платформи**. Библиотека Пољопривредног факултета намијењена је потребама извођења и унапређења наставног и научно-истраживачког рада на Факултету, тако да њену грађу користе студенти, наставно особље Факултета, као и стални и повремени сарадници Факултета. Библиотека Факултета посједује уџбенике, практикуме, приручнике, збирке задатака, монографије, научне и стручне часописе и остале библиотечке и информатичке ресурсе неопходне за квалитетан рад студената, наставника и сарадника. У Библиотеци су архивирани и дипломски, завршни, мастер, магистарски радови и докторске дисертације. Различите врсте библиотечких јединица чине библиотечки фонд од укупно 4900 библиотечких јединица. Библиотека посједује електронски каталог на COBISS платформи.

На основу приложених доказа и увида на лицу мјеста, Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

- Акти о уџбеницима (правилник или неки други акт који регулише библиотечку грађу у смислу посједовања уџбеника за потребе студената).

Смјерница 10.1. и 10.6.

Високошколска установа је приложила Правилник о издавачкој дјелатности, усвојен на нивоу Универзитета у Источном Сарајеву. Наведеним Правилником уређени су услови начин објављивања публикација у оквиру издавачке дјелатности.

На основу достављених доказа, Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

- Претплате на базе научних часописа или уговоре са институцијама које омогућавају директан приступ претраживачима база са научним часописима.

Смјерница 10.4. и 10.5.

Високошколска установа приложила је **Линк - доказ о претплати библиографским базама**.

Запослени на Универзитету имају приступ EBSCO, Research4Life и HeinOnline цитатним базама. Претплата на сервисе цитатних база реализована је попуњавањем обрасца и одабиром сервиса одређене цитатне базе. На основу попуњеног обрасца, цитатна база издаје фактуру Универзитету са износом новчане накнаде за годишњу претплату и кориштење сервиса цитатне базе. Након уплате износа фактуре, Универзитет добија корисничко име и шифру за приступ сервисима цитатне базе коју истраживачи Универзитета могу добити у библиотеци матичног факултета.

На основу достављених доказа, Комисија закључује да високошколска установа испуњава ову смјерницу стандарда.

Изјава о посједовању читаоничког простора са одговарајућом опремом за праћење библиотечког садржаја, те информационе опреме која је неопходна за одвијање наставног процеса, научноистраживачког и умјетничког рада.	Смјернице 10.2. и 10.7.

Високошколска установа је приложила документе: **Линк - изјава** и **Линк - простор** (о библиотечком и читаоничком простору и опреми за праћење библиотечког садржаја).

На основу увида на лицу мјеста, Комисија закључује да високошколска установа има обезбијеђен одговарајући читаонички простор, са одговарајућом опремом за праћење библиотечких садржаја.

СТАНДАРД 10. Библиотека, уџбеници и информациона подршка

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Високошколска установа посједује библиотеке са читаоничким простором, на обе локације (Источно Сарајево и Бијељина), укупне површине 68м². Библиотечки фонд је 4900 библиотечких јединица, а библиотека поседује електронски каталог на COBIS платформи. Високошколска установа има усвојен Правилник о издавачкој дјелатности којим су уређени услови и начини објављивања публикација у оквиру издавачке дјелатности. Такође, установа има обезбјеђен приступ одговарајућим свјетским цитатним базама. Сви предмети из студијског програма су покривени одговарајућим библиотечким јединицама. На интернет страници Универзитета у Источном Сарајеву налази се посебна категорија на којој се налазе све битне информације о раду библиотеке на посматраној високошколској установи (<https://plus.cobiss.net/cobiss/rs/sr/colib/sfd?lang=en>). Високошколска установа има план набавке нових библиотечких јединица.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Комисија констатује да нису уочена одступања од захтјева прописаних овим стандардом.

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ

III

СТАНДАРД 11. ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЈЕЋЕЊЕ РАДА

11. Финансијско обезбјеђење рада	Референца
Финансијски план за текућу годину и одлуку привременог органа управљања о усвајању финансијског плана.	Смјернице 11.1. и 11.2.
Студијски програм Пољопривреде не захтијева већа новчана улагања, с обзиром да представља иновирани модернизовани постојећи студијски програм. Средства за финансирање овог студијског програма се обезбјеђују планирањем у буџету Републике Српске.	
Банкарска гаранција у износу од 50% школарине по сваком студенту, за настављање и завршетак студија у случају престанка рада установе за коју се тражи дозвола за рад или престанка извођења одређеног студијског програма. *(Смјерница стандарда се односи на приватне високошколске установе)	Смјерница 11.2.
Ријеч је високошколској установи која је државна.	
Споразум са другом акредитованом високошколском установом из Републике Српске о обезбјеђењу завршетка студија за студенте у случају престанка рада или престанка извођења одређеног студијског програма. *(Смјерница стандарда се односи на приватне високошколске установе)	Смјерница 11.3.
Ријеч је високошколској установи која је државна.	
СТАНДАРД 11. Финансијско обезбјеђење рада	
ДОБРЕ СТРАНЕ: Комисија констатује да високошколска установа има финансијски план којим су обезбеђена довољна финансијска средства за рад установе и финансирање предложеног студијског програма.	
СЛАБЕ СТРАНЕ: Комисија констатује да нису уочена одступања од захтева прописаних овим стандардом.	
ОЦЈЕНА ИСПУЊЕНОСТИ	III

3. Закључно стручно мишљење

Након увида у комплетну достављену документацију, посјете високошколској установи и анализирања свих докумената, процедура и начина функционисања високошколске установе на плану извођења студијског програма, те спровођења поступка оцјењивања, утврђен је следећи ниво испуњености захтјева стандарда предметног студијског програма:

СТАНДАРДИ	НИВО ИСПУЊЕНОСТИ
1. Циљеви и основни задаци високошколске установе	III
2. Унутрашњи механизми за обезбјеђење квалитета	III
3. Организација високошколске установе	III
4. Студије	III
5. Научноистраживачки и умјетнички рад	III
6. Академско особље	III
7. Неакадемско особље	III
8. Студенти	III
9. Простор и опрема	III
10. Библиотека, уџбеници и информациона подршка	III
11. Финансијско обезбјеђење рада	III
На основу укупне оцјене квалитета студијског програма Пољопривреда 240 ECTS са усмјерењима: Општи, Урбана пољопривреда и Дигитална пољопривреда, Комисија рецензирала даје закључно стручно мишљење којим констатује да Пољопривредни факултет универзитета у Источном Сарајеву <u>испуњава</u> прописане захтјеве Стандарда за почетну акредитацију те је исто основа Агенцији за доношење препоруке о почетној акредитацији а у сврху <u>издавања</u> дозволе за рад.	

Чланови Комисије:

Проф. др Биљана Рогич, председник,
представник академске заједнице

Проф. др Марко Костић, члан, представник
академске заједнице

Др Мирјана Драгољич, члан, представник
привреде и праксе

Стојанка Берић, члан, представник
студената